

DLUŽNÍCI LÁSKY

Ř 13,7-10

Nikomu nebud'te nic dlužni ...

Ve 13. kap. listu Římanům se ap. Pavel vyrovnává s tím, jaký poměr by měli mít křesťané ke státní moci. A vede zde ke vztahu úcty a respektu. Vyzývá: „*Každý at' se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha*“ (13,1). Pavel viděl i v sekulárním uspořádání státu Boží zřízení, které je potřebné pro správu lidských společenství, jako jsou kmeny a národy. Povinností veřejné moci je podle Pavla jednoduše „trestání zla a odměňování a ochrana dobra“. Křesťanův postoj ke státu se pak vyvíjí podle toho, jak stát plní či neplní své úkoly. Historie křesťanství tak zná kromě úcty ke státní moci i postavy v odporu ke státní moci, pokud tato moc ničí životy a znásilňuje svědomí člověka (např. v min. století něm. teolog D. Bonhoeffer, který spolupracoval se spiknutím, majícím za úkol odstranit Adolfa Hitlera). Za normálních podmínek ovšem Bible vede k úctě a plnění povinností vůči státní moci. A k tomu patří to slovo: „*Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest. Nikomu nebud'te nic dlužni...*“ (v. 7-8). Každému dejte, co jeho jest.

Otázka toho, co všechno můžeme dlužit je ale jistě širší. Nejde jen o respekt k zákonu či k představitelům státu. Dlužit toho může člověk více. V dnešní době jsou to např. výrazné problémy s dluhy finančními. Českou společností dlouhodobě prochází strašák dluhů, dluhových pastí a následných exekucí. V r. 2013 bylo zahájeno 714.000 exekucí, což je jisté snížení. Podle jistých odhadů je to ale pravděpodobně jen dočasný pokles.

...kromě lásky

Pavel tedy vybízí, abychom nebyli nikomu nic dlužni a žili s „vyrovnanými úcty“ vůči svým povinnostem. Ale nakonec dodá, že je tu přece jedna věc, kterou dlužni být máme: „*Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali*“. Jak této výzvě rozumět? Nikomu nebud'te nic dlužni, to asi chápeme. Ale co to další: „než abyste se navzájem milovali“. Máme si navzájem dlužit lásku? Co to znamená? Že si máme lásku zadržovat, být v ní skoupí a lakomí? Máme si pěstovat dluhy v lásce? Vždyť to by šlo proti celému evangeliu, které k lásce vybízí. Ale tak to Pavel nemyslel. Pokud vyzývá: „*Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali,*“ pak tím chce říci, že s láskou nemůžeme být nikdy hotovi. Tam nemůžeme mít nikdy „splaceno“. Láska pro nás musí napořád zůstat „dluhem“, něčím, co nikdy nebudeme považovat za ukončené, splacené a uhrazené. S láskou je tomu totiž jinak než třeba s financemi. Tam splatíme předepsanou částku nebo odvedeme daň a oddechne si, že to máme za sebou, že to máme vyřízeno a můžeme to uzavřít. S láskou je to jiné. Tam nikdy není hotovo. Jak by to např. vypadalo, kdybych si řekl, že už jsem svou manželku miloval dost dlouho, třeba dlouhých dvacet let, a tak teď už mám snad splněno a můžu se rozhlížet jinde. To, že si nemáme dlužit nic než lásku, je tedy výzvou, abychom jeden vůči druhému v lásce vytrvali a považovali ji za celoživotní úkol.

Můžeme k tomu dodat, že každý z nás skutečně také **dlužníkem v lásce i reálně je**. Kolik jsme toho mohli pro druhého udělat a neudělali - z pohodlnosti, z lenosti, z lhostejnosti, ze vzteku. To bývají takzvané „hříchy z nečinnosti“. Jsou hříchy při kterých uděláme něco špatného. A jsou také hříchy, kdy neuděláme něco dobrého, byť to bylo v naší moci. Tak o tom psal Jakub ve svém listě: „*Kdo ví, co je činit dobré, a nečiní, má hřích*“ (Jk 4,17). Tyto hříchy z nečinnosti jsou právě oněmi dluhy lásky. V pokání si pak řešíme nejen bolestné otázky typu „proč jsem jen udělal to a to“, ale také „proč jen jsem neudělal to a to“. A nejhorší jsou dluhy, které už nejde nijak anebo jen velmi těžko dohnat. Proč jen jsem se neusmířil s otcem, než zemřel? Proč jsem se více nevěnoval své manželce, která vedle mě zestárla v podstatě opuštěna, protože jsem se oženil s prací? Proč jen jsem se nevěnoval více svým dětem, které se mi odcizily? Neznáme takové a mnohé jim podobné dluhy? Nebezpečí takovýchto dluhů je v tom, že nám ve vší hrůze vyvstanou právě ve chvíli, kdy už je pozdě.

Pavlovu výzvu „*Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali,*“ si tedy pro sebe můžeme přeložit takto: Neměj lásku ke svému bližnímu nikdy za věc ukončenou a splněnou. A

jestli nechceš jednou plakat nad nenapravitelnými dluhy v lásce, uvědom si je včas. Nebuď slepý a hluchý vůči své ženě, svým dětem, své rodině, svým bratřím a sestřím. Přemýšlej o svém životě a uvažuj v jakém poměru tě v životě vede láska ke tvým bližním a např. tvá ctižádostivost. To, že nedosáhneš na nejvyšší místa ve firmě tě bude ve stáří trápit mnohem méně, než odcizení tvé manželky a dětí. Rozumějme - nic proti touze v životě něco dokázat, někam to dotáhnout. Ale je při tom vždy třeba důkladně promyšlet, kolik místa čemu v životě dát. A Pavel ukazuje cestu - láska k bližnímu je tím nejdůležitějším vodítkem a cílem. S láskou k bližnímu totiž bude můj život na konci naplněn. Bez ní zůstane prázdný, byť bych dosáhl všeho jiného, čeho se mi zachtělo.

Láska - naplnění zákona

Pavel připomíná, že „*ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon*“ (v. 8). Tím podtrhl, že láska je vlastním smyslem všech Božích přikázání, co jich jen je. Je to to nejdůležitější, co nám Pán Bůh v životě uložil. Ap. Jan nám zanechal to krásné vyznání, že Bůh je láska. A Bůh nám lidem nikdy nepřikazuje nic, čím by sám nebyl. Jestliže Pavel zmiňuje přikázání Desatera: „*nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš a kterákoli jiná*“ (v. 9), pak ukazuje, že to nejsou nesourodé, roztržitěné příkazy, jakkoli se týkají rozdílných životních situací a pokušení. Spojuje je jedno jediné - všechna tato přikázání jsou shrnuta ve slovu: „*Milovati budeš bližního svého jako sebe samého*“ (v. 9). Láska spojuje všechna Boží přikázání, která existují. Bůh je Láska, píše Jan, a proto všechny přikázání, ať už se dotýkají jakékoli oblasti, spojuje to, že jsou vyjádřením Boží lásky k nám a vedou nás k lásce k Bohu a k lidem.

Pavel dobře pochopil, že pravou podstatou všech Božích přikázání není nám znepříjemňovat život. Pravou podstatou je jeho Boží láska k nám. Z lásky nám ukazuje cestu kudy se dát a čemu se vyhnout, protože Bůh je architektem života a jako takový nejlépe lidskému životu a jeho fungování rozumí. Z lásky k člověku tedy pochází všechna Boží přikázání. A je proto zcela přirozené, že nás vedou zase k lásce mezi sebou. Život křesťana nemá menší úkol, než svým životem odrážet a přinášet Boží lásku. A to je to, co si navzájem dlužíme, to si potřebujeme navzájem dávat věrně a vytrvale, co živi budeme. Není nic cennějšího a důležitějšího. Je to tedy nejvlastnějším smyslem Božího zákona - milovat Boha a svého bližního. Jestli tedy jako křesťané chceme naplnit Boží vůli, Boží zákon, nemusíme dlouho přemýšlet o tom, co to znamená. Pavel nám to napsal docela jasně: „*Nikomu nebuďte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali*“.

Buďme dlužníky lásky - opravdovým činem

Slyšíme dnes tedy výzvu - považujte se za dlužníky lásky a podle toho smýšlejte a jednejte. Plňte zákon Boží, který je ve své podstatě přikázáním lásky. Berte to jako neustávající úkol. Hledejte nové tvořivé cesty jak milovat druhé lidi. Když slyšíme v Bibli výzvy k lásce, potřebujeme si uvědomit, že láska v Bibli není jen cit náklonnosti, ale vždy také nějaký konkrétní čin. Nemilujte pouhým slovem, píše ap. Jan, ale opravdovým činem. Lásku poznáme toliko podle „*opravdového činu*“. Takové povahy je i Boží láska k nám. Vždyť Boží láska se nám nezjevila jen ve slovech či Božích citech, ale vzala na sebe velmi konkrétní a hmatatelnou podobu v příběhu Ježíše Krista. Skrze Krista se Boží láska přímo dotýkala, malomocných, slepých, ochrnutých, posedlých, ale také odepsaných a vypovězených na okraj společnosti. A Kristova cesta kříže je vrcholem zhmotnělé Boží lásky ke světu. Ježíš nese všechnen hřích a bolest tohoto světa, aby se stal Bohem, který se plně identifikuje s našimi bolestmi a hříchy a vstupuje do nich jako naděje Boží. Pravá láska se vždy musí vyznačovat těmito kristovskými rysy, jako láska „*opravdového činu*“. O lásce se dá mnoho mluvit a snít, ale teprve skutkem lásku skutečně žijeme a předáváme.

Pokud tedy slyšíme, že se máme považovat za dlužníky lásky, jakože jimi skutečně pohříchu i jsme, pak je to povzbuzení stát se s Boží pomocí po vzoru Kristově těmi, kdo jsou tu pro druhé. To je smyslem Božího zákona - láska, která se konkretizuje činem.